

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 113/2561

นาย อ. ในฐานะผู้จัดการมรดกของนาย ร.โจทก์ นางสาว ป. กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1367, พ.ร.บ.จัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 มาตรา 11, ป.พ.พ. มาตรา 1410, ป.พ.พ. มาตรา 1599

ย่อ / หลักกฎหมาย

ร. ได้รับการคัดเลือกให้เข้าไปทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐตาม พ.ร.บ.จัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ.2511 ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ตามที่กฎหมายกำหนด หาก ร. ทำผิดเงื่อนไข รัฐจะเอาคืนเสียเมื่อใดก็ได้ ที่ดินพิพาทจึงยังเป็นที่ดินของรัฐ เมื่อ ร. ได้รับอนุญาตให้เข้าไปทำประโยชน์ ร. จึงมีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทตาม ป.พ.พ. มาตรา 1367 ที่สามารถไต่สวนกับราษฎรหรือประชาชนทั่วไปได้ และ ร. อาจได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทหากปฏิบัติครบถ้วนตาม พ.ร.บ.จัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ.2511 มาตรา 11 สิทธิของ ร. ที่เข้าทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทมีลักษณะทำนองเดียวกับสิทธิเหนือพื้นดินซึ่งสามารถโอนรับมรดกกันได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1410 และมาตรา 1411 เมื่อ ร. ถึงแก่ความตาย สิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทย่อมเป็นกองมรดกตกแก่ทายาทโดยธรรมของ ร. ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1599 และมาตรา 1600 เมื่อมีผู้บุกรุกที่ดินพิพาท โจทก์ซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกของ ร. ย่อมมีอำนาจฟ้องขับไล่ได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสามหยุดกริดยางพารา กับขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกไปจากที่ดินตามหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (กสน. 5) เลขที่ 893 พร้อมส่งมอบการครอบครองคืนแก่โจทก์ และให้จำเลยทั้งสามร่วมกันชำระค่าเสียหายแก่โจทก์เป็นเงิน 140,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ และให้จำเลยทั้งสามร่วมกันใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากโจทก์ต้องขาดรายได้จากการกริดยางพาราในที่ดินดังกล่าววันละ 7,000 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะออกไปจากที่ดิน จำเลยทั้งสามให้การและแก้ไขคำให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ โจทก์อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษากลับ ให้จำเลยทั้งสามและบริวารขนย้ายทรัพย์สินออกไปจากที่ดินพิพาทตามหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (กสน. 5) เลขที่ 893 และชำระค่าเสียหายเดือนละ 15,000 บาท นับแต่วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2555 ไปจนกว่าจำเลยทั้งสามและบริวารออกไปจากที่ดินพิพาทแก่โจทก์ ให้จำเลยทั้งสามใช้ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความรวม 30,000 บาท ก่อนศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับฎีกา จำเลยที่ 3 ถึงแก่ความตาย นางขวัญเรือน ทายาท ยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความแทน ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาต จำเลยทั้งสามฎีกา โดยได้รับอนุญาตให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลบางส่วน ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่า นายเรืองเป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์พนม นายเรืองเป็นผู้มีชื่อแสดงว่าได้ทำประโยชน์ในที่ดินตามหนังสือแสดงการทำประโยชน์ เลขที่ 893 เนื้อที่ 34 ไร่เศษ จำเลยทั้งสามได้เข้าไปครอบครองทำประโยชน์กริดยางพาราในที่ดินดังกล่าวบางส่วน เนื้อที่ประมาณ 20 ไร่ ต่อมาวันที่ 30 มกราคม 2554 นายเรืองถึงแก่ความตาย ศาลมีคำสั่งตั้งให้โจทก์เป็นผู้จัดการมรดกของนายเรือง มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยทั้งสามว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยทั้งสามให้ออกจากที่ดิน

พิพาทและเรียกให้ชำระค่าเสียหายหรือไม่ เพียงใด เห็นว่า นายเรืองได้รับการคัดเลือกให้เข้าไปทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ.2511 ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ตามที่กฎหมายกำหนด หากนายเรืองทำผิดเงื่อนไข รัฐจะเอาคืนเสียเมื่อใดก็ได้ ที่ดินพิพาทจึงยังเป็นที่ดินของรัฐ เมื่อนายเรืองได้รับอนุญาตให้เข้าไปทำประโยชน์ นายเรืองจึงมีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1367 ที่สามารถไต่ถามกับราษฎรหรือประชาชนทั่วไปได้ และนายเรืองอาจได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทหากปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ.2511 มาตรา 11 สิทธิของนายเรืองที่เข้าทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทมีลักษณะทำนองเดียวกับสิทธิเหนือพื้นดินซึ่งสามารถโอนรับมรดกกันได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1410 และมาตรา 1411 เมื่อนายเรืองถึงแก่ความตาย สิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทย่อมเป็นกองมรดกตกแก่ทายาทโดยธรรมของนายเรืองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1599 และมาตรา 1600 เมื่อมีผู้บุกรุกที่ดินพิพาท โจทก์ซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกของนายเรืองย่อมมีอำนาจฟ้องขับไล่ได้ ที่จำเลยทั้งสามฎีกาว่า เมื่อปี 2533 นายเรืองได้ขายและส่งมอบการครอบครองที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ 1 นายเรืองจึงขาดจากการเป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์พนมและไม่มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทแล้วนั้น จำเลยทั้งสามมีนางสำเนา น้องสาวของจำเลยที่ 1 และเป็นผู้รับมอบอำนาจจากจำเลยที่ 1 ด้วยเป็นพยานเบิกความว่า เมื่อประมาณเดือนเมษายน 2533 จำเลยที่ 1 ทำสัญญาซื้อขายที่ดินพิพาทกับนายเรืองในราคา 300,000 บาท โดยทำสัญญาต่อหน้านายเชวง และนายชุตินา นายเรืองได้มอบการครอบครองที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ 1 เข้าทำประโยชน์โดยปลูกยางพาราตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน จำเลยที่ 1 ได้ไปขอหลักฐานการเสียภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท. 5) และเสียภาษีบำรุงท้องที่กับจำเลยทั้งสามมีนายเชวงและนายชุตินาเป็นพยานเบิกความทำนองเดียวกันว่า ตอนซื้อขายที่ดินพิพาทได้ทำเป็นสัญญาคู่ โดยนายเชวงและนายชุตินาลงลายมือชื่อเป็นพยานด้วย เห็นว่า จำเลยทั้งสามไม่มีจำเลยที่ 1 มาเบิกความยืนยันว่าได้ซื้อที่ดินพิพาทจากนายเรืองและนายเรืองได้สละการครอบครองที่ดินพิพาทไปแล้ว ทั้งไม่มีหลักฐานการซื้อขายมาแสดงว่าได้ทำสัญญาซื้อขายหรือสัญญากู้ยืมเงิน พยานหลักฐานที่จำเลยทั้งสามนำสืบมาจึงยังรับฟังไม่ได้ว่า ปี 2533 นายเรืองเจตนาขายและสละการครอบครองที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ 1 สำหรับหลักฐานการเสียภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท. 5) ก็ไม่ปรากฏว่าออกให้แก่จำเลยที่ 1 ในปีใด ทั้งเลขที่สำรวจที่ดินในใบเสร็จรับเงินเสียภาษีบำรุงท้องที่ปี 2541 และปี 2549 ก็ไม่ตรงกันจึงไม่อาจรับฟังได้ว่าเป็นการเสียภาษีบำรุงท้องที่ในที่ดินแปลงเดียวกันประกอบกับหลักฐานการเสียภาษีบำรุงท้องที่ที่ไม่อาจเป็นหลักฐานยืนยันได้ว่าผู้ยื่นเสียภาษีเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินหรือไม่ เมื่อโจทก์มีหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์พนมมานำสืบว่านายเรืองเป็นผู้เข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทและเป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์พนมเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2530 และต่อมานายเรืองได้นำตรวจสอบและพิสูจน์ที่ดินดังกล่าวว่าได้ทำประโยชน์ครบถ้วนตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ.2511 แล้ว พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมาจึงมีน้ำหนักมากกว่าพยานหลักฐานของจำเลยทั้งสามและรับฟังได้ว่านายเรืองเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาท เมื่อจำเลยที่ 2 เบิกความรับว่าจำเลยที่ 1 ไม่ได้เป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์พนม จำเลยที่ 2 และที่ 3 เป็นผู้ดูแลทำประโยชน์แทนจำเลยที่ 1 ในที่ดินพิพาท ดังนั้น เมื่อโจทก์บอกกล่าวให้จำเลยทั้งสามออกจากที่ดินพิพาทโดยชอบแล้ว จำเลยทั้งสามเพิกเฉย ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 8 วินิจฉัยว่า โจทก์ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเรืองมีอำนาจฟ้องขับไล่และเรียกค่าเสียหายจากจำเลยทั้งสามได้นั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยใน

ผล ฎีกาของจำเลยทั้งสามฟังไม่ขึ้น ที่จำเลยทั้งสามฎีกาว่า จำเลยทั้งสามไม่ต้องรับผิดชอบชำระค่าเสียหายให้แก่โจทก์เนื่องจากนายเรื่องยินยอมให้จำเลยที่ 1 เข้าไปครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท จำเลยที่ 2 และที่ 3 เข้าไปดูแลคนงานให้แก่จำเลยที่ 1 ไม่ได้ทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท แต่อย่างใดนั้น เห็นว่า โจทก์ฟ้องเรียกร้องค่าเสียหายตั้งแต่วันครบกำหนดตามหนังสือบอกกล่าว ทวงถาม จำเลยที่ 1 ให้การว่า จำเลยที่ 1 เข้าทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทโดยซื้อมาจากนายเรื่อง ส่วนจำเลยที่ 2 และที่ 3 ให้การว่าไม่เคยเข้าทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท แต่จำเลยที่ 2 เบิกความรับว่า จำเลยที่ 2 เป็นภริยาจำเลยที่ 3 จำเลยที่ 2 และที่ 3 เป็นผู้ดูแลที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ 1 โดยที่ลูกจ้างของจำเลยที่ 1 อยู่ในที่ดินพิพาท ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า โจทก์บอกกล่าวให้จำเลยทั้งสามออกจากที่ดินพิพาทโดยชอบแล้ว จำเลยทั้งสามเพิกเฉย จำเลยทั้งสามจึงต้องร่วมกันรับผิดชอบชำระค่าเสียหายให้แก่โจทก์สำหรับค่าเสียหายที่ศาลอุทธรณ์ภาค 8 กำหนดให้จำเลยทั้งสามรับผิดชอบเป็นรายเดือนเดือนละ 15,000 บาท นั้น เห็นว่า ที่ดินพิพาทปลูกต้นยางพาราอยู่เต็มพื้นที่จำนวน 20 ไร่ ค่าเสียหายดังกล่าวจึงเป็นจำนวนที่สมควรแล้ว ไม่มีเหตุที่ศาลฎีกาจะเปลี่ยนแปลงแก้ไข ฎีกาของจำเลยทั้งสามฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

ปกรณ์ สุวรรณพรหมมา · นพพร โพธิ์รังสิยากร · เฉลิมชัย ศรีเลิศชัยพานิช

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/113/2561>